

Notitie / Memo

Aan: Kremer Zand B.V.
Van: Jerry Olthuis
Datum: 25 oktober 2022
Gecontroleerd door: Arne Kijk in de Vegte
Ons kenmerk: BH5938-WM-NT-221007-1028
Classificatie: Projectgerelateerd

Onderwerp: Nader vleermuisonderzoek ontwikkeling zandwinning Sellingerbeetse

1 Aanleiding

Kremer Zand B.V. (verder: Kremer) is gespecialiseerd in het winnen en klasseren van zand en grind uit open winning. Kremer exploiteert de zandwinning "De Beetse" te Sellingerbeetse aan de Beetserwijk 10 (Gemeente Westerwolde, provincie Groningen). Kremer wil de bestaande plas met 25 hectare uitbreiden en het omliggende terrein (c.a. 8 hectare) natuurlijk inrichten. Ook wil Kremer de klasseerinstallatie verplaatsen naar het Bedrijvenpark Zuid-Groningen te Ter Apelkanaal. Op dit terrein zijn verschillende plassen en bosschages aanwezig. In het kader van de voorgenomen ontwikkeling is door Royal HaskoningDHV in 2022 een natuurtoets (kenmerk: BH5938WMRP2108030957) uitgevoerd. Uit deze natuurtoets komt naar voren dat in de bosschages binnen het Bedrijvenpark Zuid-Groningen mogelijk verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten voorkomen. Tevens dienen de plassen mogelijk als essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Alle vleermuizen in Nederland zijn beschermd volgens artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming (Wnb). Dit betekent dat het opzettelijk doden/verstoren en het vernielen/beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen van vleermuizen verboden is. Ten behoeve van de werkzaamheden moeten de bosschages worden verwijderd en worden twee plassen gedempt. Dit kan resulteren in het beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen en het doden en verstoren van vleermuizen. Dit is een overtreding van de Wnb. Het nader vleermuisonderzoek is verricht door Royal HaskoningDHV Sluiter Eco Advies en Onderzoek (hierna RHDHV).

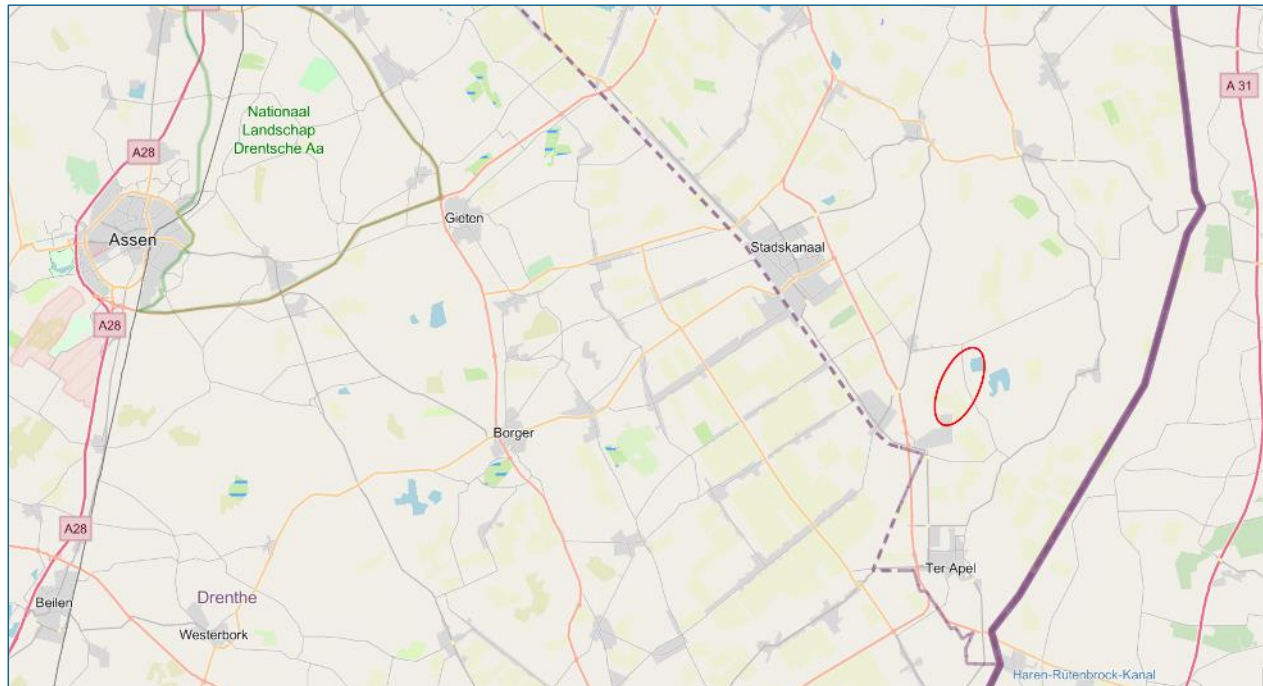
2 Doelstelling

Doelstelling van het vleermuisonderzoek is vast te stellen of:

- er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden binnen het Bedrijvenpark Zuid-Groningen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn;
- er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden binnen het Bedrijvenpark Zuid-Groningen essentieel foerageergebied van vleermuizen aanwezig is;
- de voorgenomen werkzaamheden leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming;
- mitigerende/compenserende maatregelen en vervolgstappen (zoals een ontheffingsaanvraag) nodig zijn.

3 Studiegebied

De plaats van de voorgenomen ontwikkeling betreft een gebied op bedrijvenpark Zuid-Groningen dat is gelegen in het zuidoosten van de provincie Groningen, zie Figuur 3-1.

Figuur 3-1: Globale ligging van het plangebied (rode cirkel)

De omgeving van het plangebied bestaat voornamelijk uit gronden in agrarisch gebruik (grasland en akkerbouw). Ten oosten van het plangebied, rondom de zuidelijke zandwinplas is bos aanwezig. Ten westen van de zuidelijke zandwinplas, gelegen binnen het bos, ligt een vochtig heideterrein. Verder ten oosten van het plangebied bevindt zich het natuurgebied Ruiten-Aa. Het gebied is op te delen in verschillende deelgebieden, zie ook Figuur 3-2:

1. Locatie huidige zandwinning met installaties;
2. Locatie uitbreiding zandwinning met bosaanplant;
3. Nieuwe transportroute;
4. Beoogde nieuwe locatie van de installaties, op het bedrijvenpark Zuid-Groningen.

In deze rapportage wordt enkel ingegaan op de werkzaamheden op het bedrijvenpark Zuid-Groningen.

Bedrijvenpark Zuid-Groningen

De beoogde nieuwe locatie voor de installaties ligt op het bedrijvenpark Zuid-Groningen en is in de huidige situatie deels onderdeel van een afvalwaterzuivering. De locatie bestaat uit plassen omzoomd door bosschage en riet ten oosten, een bosschage met een open halfnatuurlijk grasland ten zuidwesten en een akker ten westen van het plangebied. Dit halfnatuurlijk graslandje is omgeven door bomen. Ten noorden van het plangebied bevindt zich een wal met hierop bomen en struweel. De meest oostelijke plas heeft zeer flauwe oevers en een brede rietkraag welke de plas volledig omringt, ook bevinden zich hier pluksgewijs enkele wilgen langs de oever. De plassen waren in gebruik als berging van tarragrond door AVEBE, waardoor voornamelijk de oostelijke plas erg ondiep is met een zeer dikke sliblaag (op sommige punten tot twee meter). De centraal gelegen plas heeft een diepte van maximaal 6 meter en is voornamelijk

omzoomd door struweel en riet. Dit struweel bestaat voornamelijk uit wilg en els. Op de plas zijn ten tijde van het veldbezoek (18 januari 2022), uitgevoerd voor de uitgevoerde natuurtoets, en tijdens de veldbezoeken voor het vleermuisonderzoek veel watervogels waargenomen, waaronder enkele honderden meerkoeten, ganzen, smienten en wilde eenden. Daarnaast zijn ook veel kuifeenden en enkele aalscholvers waargenomen. Het bosschage ten zuidwesten van het plangebied bestaat voornamelijk uit (ratel) populier, berk en zomereik. De omgeving bestaat, ten zuiden van het plangebied, uit meerdere plassen van de afvalwaterzuivering, waar actief tarragrond wordt geborgen, en het bedrijvenpark zelf. Deze plassen hebben eveneens een rietkraag als oeverzone. Ten westen en noorden is het plangebied omgeven door agrarisch grasland. Ten oosten van het plangebied bevindt zich de bosstrook waar de nieuwe werkweg beoogd is. Ten noordoosten ligt een klein particulier natuurterrein. In Figuur 4-2 is de ligging van het onderzoeksgebied weergegeven. In Figuur 4-3 tot en met Figuur 4-5 is een impressie van het onderzoeksgebied weergegeven.

Figuur 3-2: Onderzoeksgebied weergegeven in rood (luchtfoto: Cyclomedia, 2021).

Figuur 3-3: Oostelijk en centraal gelegen plas, met links de oostelijk gelegen plas en rechts de centraal gelegen plas. De brede rietkraag op de oeverzone van de westelijke plas en het struweel om de centraal gelegen plas zijn goed te zien. (Foto's RHDHV).

Figuur 3-4: Links: Grondwal met bomen en struweel ten noorden van de centraal gelegen plas. Rechts: Agrarische akker ten westen van het plangebied. (Foto's RHDHV).

Figuur 3-5: Links: boschage binnen het plangebied. Rechts: Halfnatuurlijk graslandje ten zuidwesten van het plangebied, aangrenzend aan het boschage (Foto's RHDHV).

4 Voorgenomen ingreep

Kremer wil de bestaande plas met 25 hectare uitbreiden en de bestaande installaties verplaatsen naar het bedrijventpark Zuid-Groningen te Ter Apelkanaal. Het zand zal per buisleiding worden verpompt naar het Bedrijventpark Zuid-Groningen. Daarnaast zal circa 8 hectare natuurontwikkeling plaatsvinden op het uitbreidingsterrein en wordt de locatie op het bedrijventpark landschappelijk ingepast. De uitbreiding van de zandwinning zal gedurende enkele jaren plaatsvinden. Het streven is de oevers en natuurontwikkeling in de eerste jaren na het onherroepelijk worden van de vergunningen gereed te hebben waarna gedurende de daaropvolgende periode de zandwinning aanwezig zal zijn en daarna definitief uit het gebied verdwijnt.

1: Locatie huidige zandwinning met installaties

Tijdens de transitie- of bouwfase gaat op een bepaald moment de zandwinning buiten bedrijf en worden de installaties verplaatst/ontmanteld zodat op deze locaties ook zand gewonnen kan worden. Om deze periode te overbruggen wordt een tijdelijk depot aangelegd. De locatie van het zanddepot is al geëgaliseerd. Het depot wordt gevuld met zand en grind. Wanneer de actieve winning buiten bedrijf is kan zo wel voorzien worden in het leveren van zand en grind aan afnemers. Zowel voor het vullen als het legen van het depot is materieel noodzakelijk. Daarbij wordt een bulldozer of wiellader, een graafmachine en worden vrachtwagens ingezet. Uiteindelijk zal vrijwel de gehele locatie uit open water bestaan. Op de geplande transportroute zal vrachtverkeer aanwezig zijn. Transport is voorzien gedurende een aantal weken per jaar, in het najaar (dus niet in broedseizoen en na de zomerperiode), gedacht wordt aan oktober (doorgaans droge weersomstandigheden). Dit zal enkel overdag plaatsvinden.

2: Locatie uitbreiding zandwinning met natuurontwikkeling

In totaal wordt circa 25 hectare gebruikt voor zandwinning. Het zand wordt gewonnen door een zandzuiger. Dit zal gefaseerd plaatsvinden over een periode van 30 jaar, waardoor in de toekomst hier open (en diep) water ontstaat. De zandwinning zal na deze periode stoppen. Het overige terrein, ca. 8 hectare wordt ingericht voor natuurontwikkeling. Het inrichten van het overige terrein zal gelijktijdig starten met de uitbreiding van de zandwinning. Op dit moment is de inrichting van dit terrein nog niet exact bekend. Wel is er al een schetsontwerp gemaakt hoe het terrein er ongeveer uit komt te zien, zie Figuur 3-16.

Figuur 4-1: Schetsontwerp van de natuurlijke inpassing van de toekomstige zandwinplas (LAOS, 2022)

3: Nieuwe transportroute

Het is de bedoeling dat na deze fase zand per buisleiding wordt verpompt naar het Bedrijvenpark Zuid-Groningen te Ter Apelkanaal. Om dat mogelijk te maken wordt een leidingtracé in open ontgraving aangelegd. Het leidingtracé wordt tussen de 2000 en 2500 meter lang en doorkruist een boomsingel waardoor een aantal bomen gekapt moeten worden. Hierin zijn drie leidingen aanwezig en twee tot vier elektrakabels. De leidingen liggen in een ondiepe greppel en zijn zo aan het oog onttrokken maar wel bereikbaar bij calamiteiten zoals een verstopping. Direct naast het leidingtracé wordt een transportweg aangelegd. Deze is bedoeld om bij het afruimen van de deklaag transport niet over het lokale wegennet te laten plaatsvinden, maar zo veel als mogelijk over deze transportweg. Voor de aanleg worden een bulldozer of wiellader, een graafmachine en vrachtwagens ingezet. Incidenteel (enkele dagen) wordt een grader of trekker met kilverbak ingezet voor egalisatie van grondwerken en een trilwals voor het afwerken van de weg. Transport is voorzien gedurende een aantal weken per jaar, in het najaar (dus niet

in broedseizoen en na de zomerperiode), gedacht wordt aan oktober (doorgaans droge weersomstandigheden).

4: Beoogde nieuwe locatie van de installaties, bedrijvenpark Zuid-Groningen.

Kremer is voornemens om op de noordoostelijke hoek van het bedrijvenpark Zuid-Groningen een gebied om te vormen om hierop de installaties te plaatsen. Daarnaast is hier een zanddepot beoogd. Hiervoor moeten de twee huidige plassen worden gedempt. Daarnaast moeten struweel en bomen gekapt worden en zullen graafwerkzaamheden aan de bodem plaatsvinden. Ook zullen graafwerkzaamheden plaatsvinden om het leidingtracé aan te sluiten op het deelgebied. Hiervoor is materieel noodzakelijk, zoals graafmachines en dumpers. In de toekomst zal de locatie, na het omvormen, landschappelijk worden ingepast. Hoe de landschappelijke inpassing precies ingericht gaat worden is nog niet duidelijk, in Figuur 5-2 is een voorlopige inrichtingsschets weergegeven. De exacte planning van de werkzaamheden binnen dit gebied is nog niet bekend. Het vleermuisonderzoek heeft zich gericht op dit terrein. Voor de effecten op vleermuizen op de overige deelgebieden wordt verwezen naar de natuurtoets (kenmerk: BH5938WMP2108030957).

Figuur 4-2: Inrichtingsschets van de landschappelijke inpassing van bedrijvenpark Zuid-Groningen (LAOS, 2021)

5 Methodiek nader onderzoek

Het nader onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd aan de hand van het 'Vleermuisprotocol 2021' dat is ontwikkeld door Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. In dit vleermuisprotocol staat per vleermuissoort en functie beschreven hoe het onderzoek uitgevoerd dient te worden (o.a. afhankelijk van periode, tijdsduur, starttijd t.o.v. zonsondergang/opkomst en klimatologische omstandigheden).

Het onderzoek heeft zich met name gericht op het voorkomen van zomer-, kraam-, en paarverblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen binnen de bosschages op het bedrijvenpark Zuid-Groningen en de functie van de plassen als mogelijk essentieel foerageergebied. In de omgeving van het plangebied kunnen verschillende soorten vleermuizen voorkomen, namelijk de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis. Van deze vleermuizen is enkel de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis boombewonend. Het onderzoek naar verblijfplaatsen heeft zich enkel gericht op deze soorten.

Verblijfplaatsen

In het bosschage binnen het bedrijvenpark Zuid-Groningen zijn bomen aanwezig met spleten in de bast en/of enkele holtes welke geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen deze bosschages is destijds niet uitgesloten en is onderzocht.

Essentieel foerageergebied

De plassen op het bedrijvenpark Zuid-Groningen zijn geschikt als foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. Het foerageergebied van een lokale populatie vleermuizen is niet één bepaald gebied waar alle vleermuizen van één of meerdere soorten gaan foerageren. Het is meestal een netwerk van gebieden die afhankelijk van de omstandigheden gebruikt worden. Veel vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis foerageren over het algemeen binnen 5 kilometer van hun verblijfplaats. Vaak wordt op een avond/nacht gebruik gemaakt van verschillende foerageergebieden/trajecten die volgens een vaste route worden bereikt. Een foerageergebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen.

Gezien de plassen ondiep zijn zullen deze veel muggen aantrekken. Daarnaast liggen de plassen in een luwte en zijn ze verbonden zijn de bosstrook (welke kan dienen als geleidend element of vliegroute). In de omgeving is weinig vergelijkbaar foerageergebied, waardoor de plassen mogelijk dienen als essentieel foerageergebied.

Door de inventarisatie conform het Vleermuisprotocol 2021 uit te voeren, wordt juridisch gezien voldaan aan de vereiste onderzoeksinspanning. Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden ideaal voor het inventariseren van vleermuizen. Het nader onderzoek naar verblijfplaatsen bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Onderzoek naar kraamverblijfplaatsen, bestaande uit ten minste twee veldbezoeken tussen 15 mei en 15 juli, waarvan minstens één ochtendbezoek en een bezoek in juni, met een tussentijd van minimaal 20 dagen;
2. Onderzoek naar zomerverblijfplaatsen, bestaande uit ten minste twee veldbezoeken tussen 15 mei en 15 augustus, waarvan minstens één ochtendbezoek en één bezoek in de kraamperiode, met een tussentijd van minimaal 20 dagen;

3. Onderzoek naar paarverblijfplaatsen, bestaande uit ten minste twee veldbezoeken tussen 15 augustus en 15 september, waarvan minstens één bezoek in de avond en minimaal 60 minuten na zonsondergang, met een tussentijd van minimaal 20 dagen;

Het nader onderzoek naar foerageergebied bestaat uit ten minste twee veldbezoeken tussen 15 april en 15 september, waarvan tenminste een in de kraamperiode en in de periode tussen 1 augustus en 1 oktober.

De veldbezoeken zijn verricht met steeds drie personen (ecologen van RHDHV en Sluiter Eco advies en onderzoek) met behulp van batdetectors (type Petterson D240x) en een EchoMeter Pro 2. Ook is een FLIR warmtebeeldcamera gebruikt. Er zijn drie avondbezoeken en een ochtendbezoek uitgevoerd. De geluiden zijn opgenomen met een opnameapparaat en zo nodig geanalyseerd. De onderzoeken zijn uitgevoerd tijdens geschikte weersomstandigheden. In Tabel 5-1 is de onderzoeksopzet weergegeven.

Tijdens de onderzoeken hebben de drie deskundigen zich telkens strategisch opgesteld in het plangebied. Tijdens de avondbezoeken is eerst gepost bij de potentiële verblijfplaatsen (holten/scheuren in de boom) en later op de avond is het gebied rondgelopen om een indruk te krijgen van het foerageergebied. Voor het ochtendbezoek is eerst verspreid door het gebied gelopen om vervolgens te posten op de potentiële verblijfplaatsen. Er is op basis van geluid en zicht geïnventariseerd. In Figuur 5-1 zijn de looproutes en posities van waarnemers weergegeven. Verder is de zuidelijke zandwinplas tijdens twee bezoeken ook kort (max 1 uur) onderzocht op geschiktheid als foerageergebied voor onder andere watervleermuis, om te beoordelen in hoeverre er alternatief foerageergebied aanwezig is. In Figuur 5-2 is de zuidelijke zandwinplas ten opzichte van het Bedrijvenpark Zuid-Groningen weergegeven.

Tabel 5-1: Basisgegevens van de uitgevoerde onderzoeken

Datum	Zonsondergang/ zonsopgang	Duur (start- eind)	Weersomstandigheden	Temp. bij aanvang(°C)	Wind (Bft)	Onderzoekers
19-5-2022	21:31	21:15 - 00:01	Droog, half tot geheel bewolkt	17	2-4	LS, JO, AK
29-6-2022	05:10	02:05 - 5:15	Droog, half tot geheel bewolkt	15	2	LS, JO, AK
15-8-2022	21:01	23:00 - 01:00	Droog, geheel bewolkt	21	1-2	LS, JS, AK
5-9-2022	20:15	21:55 - 0:00	Droog (enkel spatregen), zwaar bewolkt	23	2-3	LS, JO, AK
Onderzoekers: LS = L. Sluiter, AK = A. Kijk in de Vegte, JO = J. Olthuis en JS = J. Schepers						

Figuur 5-1: Looproutes gedurende het onderzoek, weergegeven in blauw en posities waarnemers voor foerageergebied onderzoek over de plassen, weergegeven met de rode ster (luchtfoto: Cyclomedia).

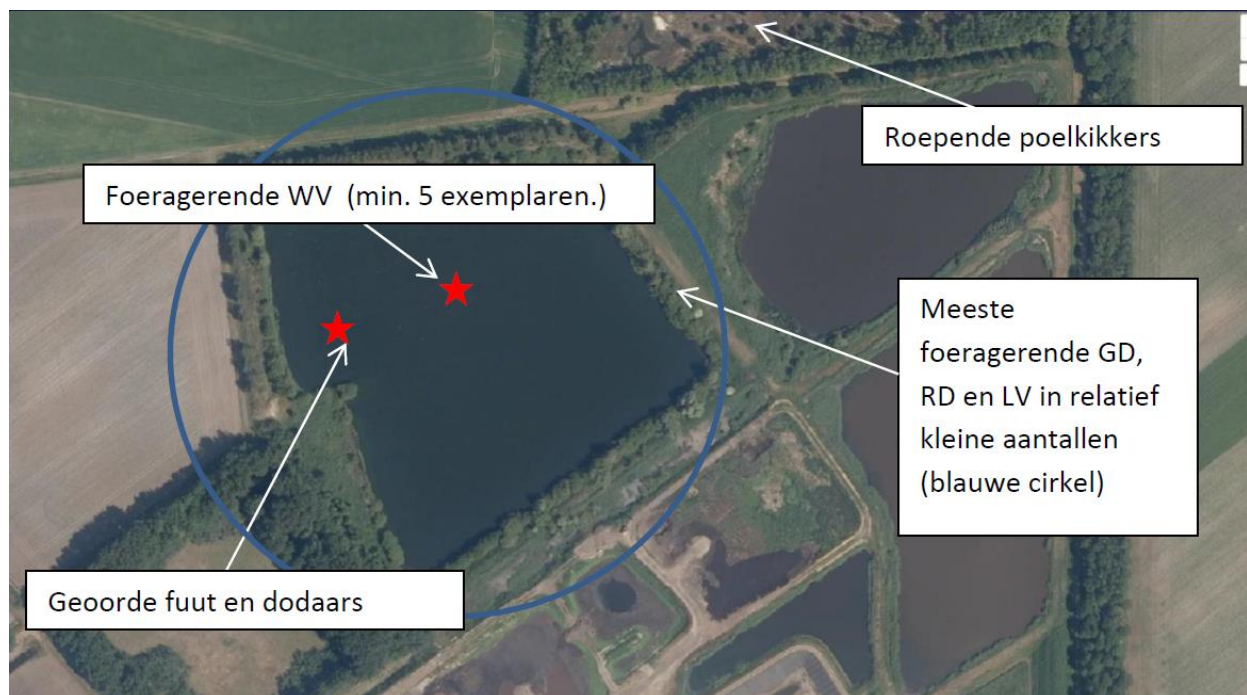
Figuur 5-2: De zuidelijke zandwinplas ten opzichte van het Bedrijvenpark Zuid-Groningen. Met de rode ster is de positie van de onderzoeker aan de plas weergegeven (luchtfoto: Cyclomedia).

6 Resultaten veldbezoeken

19 mei 2022

De eerste gewone dwergvleermuis (GD) werd om circa 22:15 waargenomen, snel gevolgd door ruige dwergvleermuis (RD) en wat later werd de laatvlieger (LV) kort voorbijvliegend gehoord. Om circa 22:45 zijn meerdere watervleermuizen (WV) gehoord op de meest westelijk plas. In het algemeen zijn de meeste vleermuizen aanwezig rondom de westelijk plas waar de houtige vegetatie het oudst is en de meeste luwte te vinden is. Ook langs de bomenrij ten noorden van het plangebied wordt gefoerageerd door de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. In totaal zijn ten minste 5 watervleermuizen op enig moment boven de meest westelijk 'oude plas' waargenomen. Het is mogelijk dat de watervleermuis vanaf het Ter Apelkanaal of Mussel-Aa-Kanaal hierheen vliegen om te foerageren, echter een duidelijk vliegroute is niet waargenomen.

Met de warmtebeeldcamera zijn de holtes in bomen nagelopen. Hierbij zijn geen holtes aangetroffen die in gebruik zijn door vleermuizen als verblijfplaats. Opgemerkt wordt dat sommige holtes hoog in de boom gesitueerd zijn en deze met de warmtebeeldcamera moeilijk zichtbaar zijn. Vastgesteld is dat geen bomen aanwezig zijn waar kraamverblijfplaatsen aanwezig zijn. In Figuur 6-1 zijn de waarnemingen op kaart weergegeven.

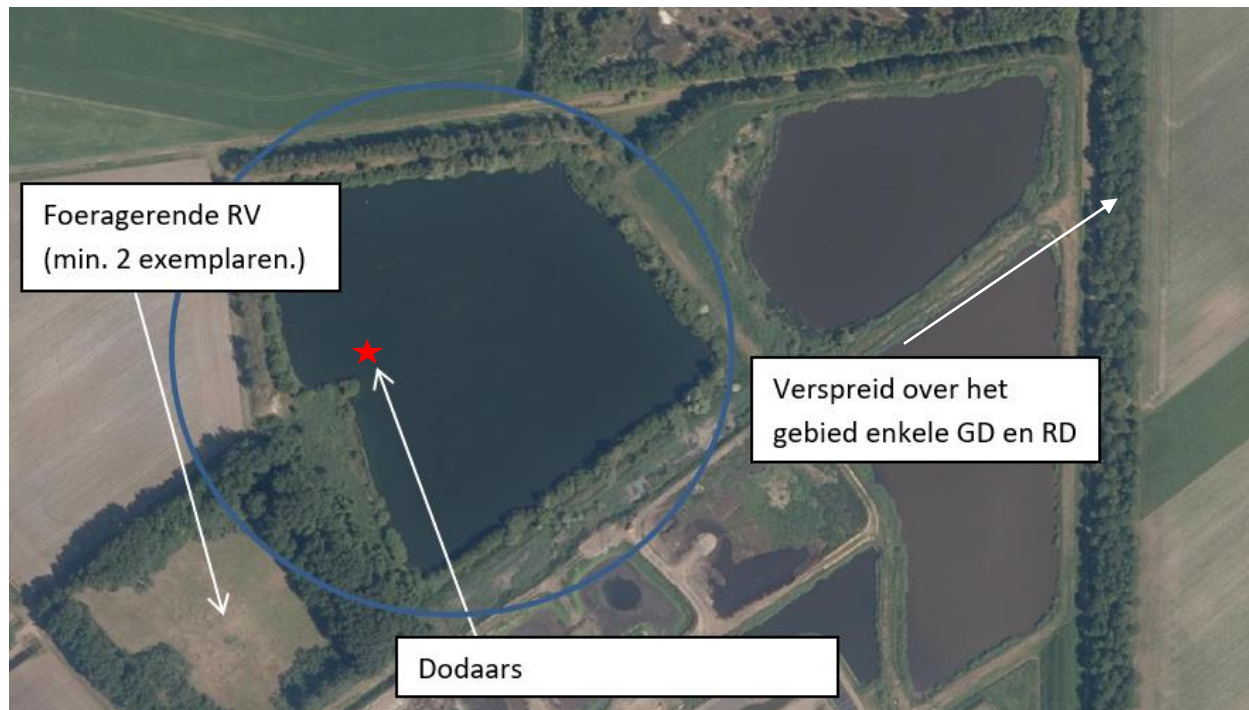

Figuur 6-1: resultaten vleermuisronde 19 mei 2022 (luchtfoto: PDOK)

29 juni 2022

Twee onderzoekers zijn begonnen bij de de waterplassen op het terrein van Avebe, de derde onderzoeker is begonnen bij de zuidelijke plas van Sellingerbeetse (strand Beetser Koele). Na een uur inventariseren zijn bij het zuidelijke deel de zuidelijke plas van Sellingerbeetse relatief grote aantallen foeragerende watervleermuizen waargenomen (meer dan 20 individuen). Bij de waterplassen op het terrein van Avebe zijn ditmaal geen watervleermuizen waargenomen. Verder zijn enkele gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen kort voorbijvliegend gehoord. Aan het eind van de ochtend (rond 4:25) zijn enkele foeragerende rosse vleermuizen gehoord (minimaal 2) boven een kruidrijk grasveld ten zuidwest van het plangebied (zie Figuur -2). Deze vlogen rond 4:50 in zuidelijk

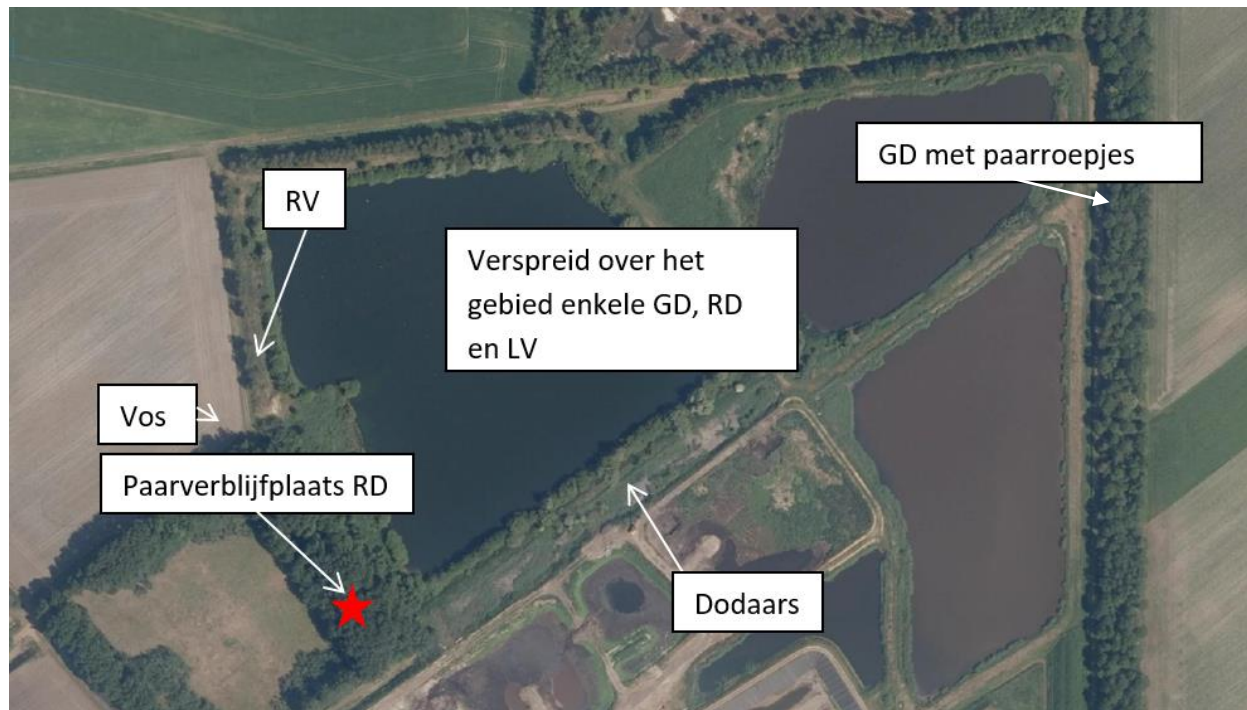
richting weg. Er zijn geen vleermuisverblijfplaatsen of belangrijke vliegroutes waargenomen. In Figuur 6-2 zijn de resultaten van de onderzoeksrunde weergegeven.

Figuur 6-2: Resultaten vleermuisronde 29 juni 2022 (luchtfoto: PDOK)

15 augustus 2022

Twee onderzoekers zijn begonnen bij de oostelijke waterplas, de derde onderzoeker is begonnen bij de westelijke plas met de meeste vegetatie en het stuk bos. Bij de waterplassen zijn enkele watervleermuizen waargenomen, maar niet in grote getalen en ook niet duidelijk foeragerend op één locatie. Verder zijn de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger op verschillende locaties gehoord in kleine aantallen. Eenmaal is de rosse vleermuis (RV) kort foeragerend gehoord. Op één locatie zijn paarroepjes/sociale geluiden van de gewone dwergvleermuis gehoord, dit was langs de bosstrook ten oosten buiten het plangebied. Daarnaast is op een locatie in het stuk bos is een baltsend mannetje van de ruige dwergvleermuis gehoord. Het betreft een paarverblijfplaats in de bomen. Het vaststellen van de exacte locatie van de paarverblijfplaats was in het veld niet mogelijk, gezien het donker was en de verblijfplaats hoog in de bomen zat. Echter, de paarverblijfplaats is wel op enkele meters nauwkeurig gelocaliseerd kunnen worden. Er zijn geen essentiële foerageergebieden of vliegroutes aangetroffen. De resultaten van de vleermuisronde zijn in Figuur 6-3 weergegeven.

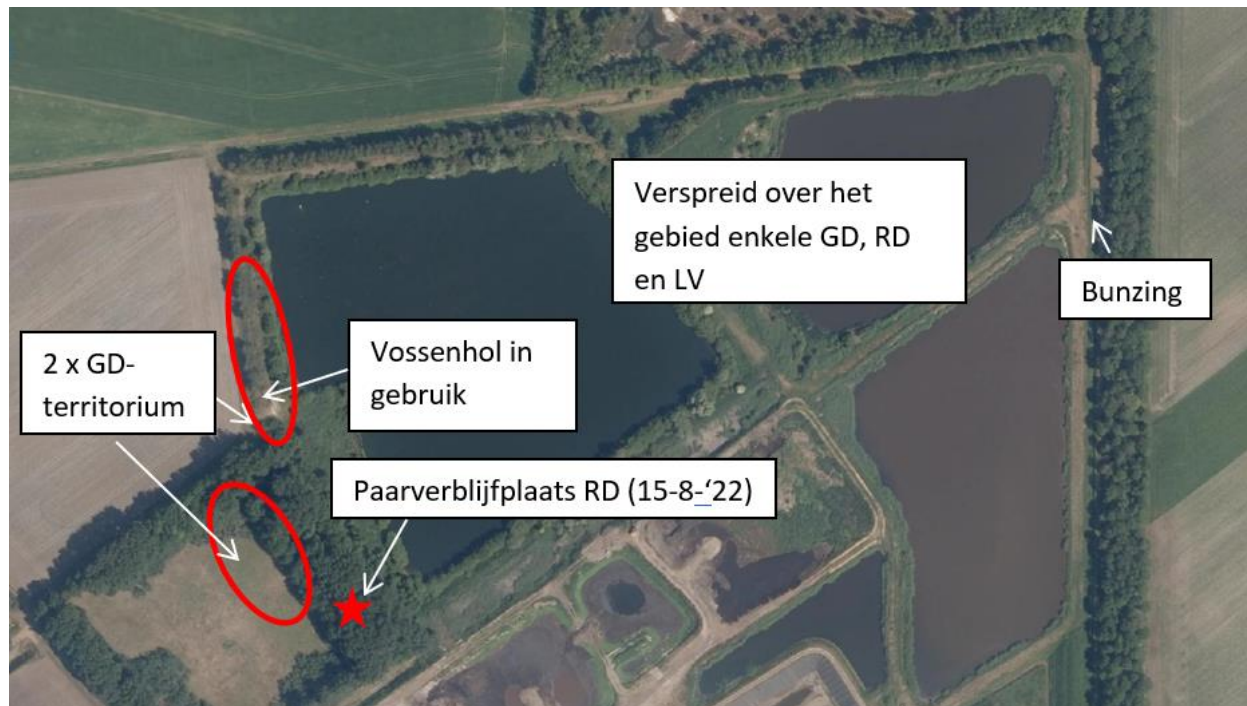
Figuur 6-3: Resultaten vleermuisronde 15 augustus 2022 (luchtfoto: PDOK)

5 september 2022

Een onderzoeker is begonnen bij de zuidelijke plas van Sellingerbeetse (strand Beetser Koele) om te inventariseren of de waterplas gebruikt wordt door o.a. watervleermuizen. De andere twee onderzoekers zijn begonnen bij de de waterplassen op het bedrijvenpark Zuid-Groningen. De derde onderzoeker is later ook naar deze locatie gegaan.

Met behulp van de warmtebeeldcamera zijn diverse watervleermuizen gezien bij de de waterplas Sellingerbeetse. De waterplas is een foerageergebied voor deze soort. Bij de waterplassen op bedrijvenpark Groningen-Zuid zijn geen watervleermuizen waargenomen. Wel zijn verspreid over het gebied gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en laatvliegers foeragerend of overvliegend gehoord in kleine aantallen.

Aan de westzijde zijn op twee verschillende locaties langdurig baltsroepjes gehoord van de gewone dwergvleermuis. Omdat de mannetjes constant rondvliegen is een exacte paarverblijfplaats niet aan te wijzen en wordt de functie aangeduidt als territorium. Binnen dit territorium is een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Omdat gebouwen ontbreken binnen de grenzen van de twee territoria of nabije omgeving zijn de paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bij deze locaties in de aanwezige bomen binnen het westelijke bosje. Er zijn geen essentiële foerageergebieden of vliegroutes aangetroffen.

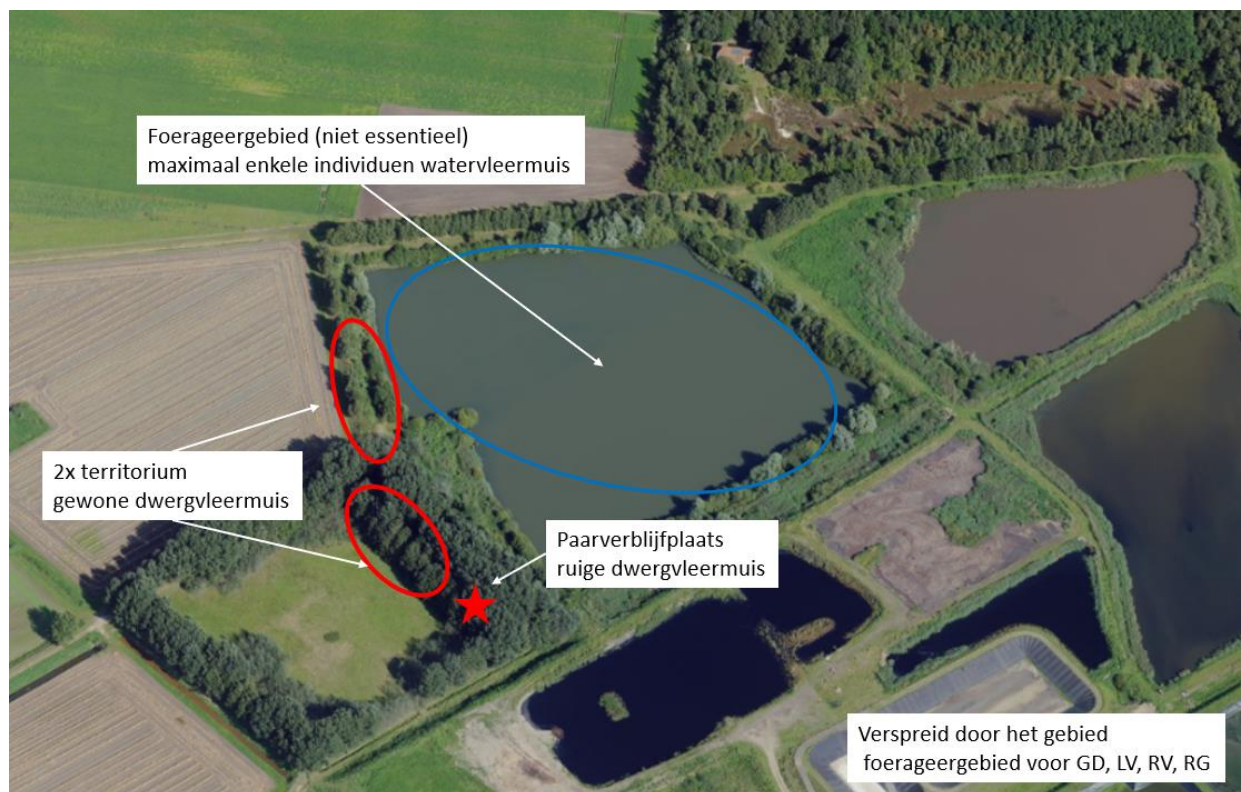
Figuur 6-4: Resultaten onderzoeksrond 15 september 2022 (luchtfoto: PDOK).

Overige soorten

Tijdens de verschillende vleermuisrondes zijn naast vleermuizen ook andere diersoorten waargenomen. Binnen het natuurterreintje ten noordoosten van het plangebied zijn waarschijnlijk roepende poelkikkers waargenomen tijdens de eerste twee veldbezoeken. Op de westelijke plas zijn veel vogels waargenomen, waaronder een paar dodaars en geoorde fuut (tijdens meerdere bezoeken) en grote aantallen eenden en ganzen (welke ook op de oostelijke plas zaten). Deze hebben hier dan ook een vaste rust- en slaapplek. Ook zijn tijdens het tweede veldbezoek grote aantallen aalscholvers langs de westelijke zandwinplas waargenomen. Verder zijn binnen het terrein veel reeën en hazen in de ruigte waargenomen tijdens de bezoeken. Tijdens het vierde bezoek is aan de oostzijde van het plangebied een bunzing waargenomen. Ook is tijdens de veldbezoeken geconstateerd dat het binnen het plangebied aanwezige vossenhol in gebruik is. Vanuit de zorgplicht dient rekening te worden gehouden met een vossenhol dat in gebruik is (periode dat ze jongen hebben; doorgaans maart t/m september). In Figuur 8-4 zijn de resultaten van de onderzoeksrond weergegeven.

Samenvatting en conclusie

Er is een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis vastgesteld ten zuidwesten van de meest westelijk plas in een stukje bos (15 augustus 2022). Er zijn twee paarverblijfplaatsen (territoria) vastgesteld van de gewone dwergvleermuis. Verspreid door het gebied komt foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis voor. Er zijn echter geen essentiële vliegroutes of foerageergebieden vastgesteld binnen het plangebied. De westelijke plas wordt gebruikt als foerageergebied door de watervleermuis, maar deze dient echter ook niet als essentieel foerageergebied gelet op de lage aantallen. Daarnaast zijn maar tijdens twee van de vier onderzoeksrondes watervleermuizen waargenomen op het terrein. Een overzicht van de resultaten zijn in weergegeven in Figuur 6-5.

Figuur 6-5: resultaten vleermuisonderzoek (luchtfoto: Cyclomedia)

7 Effectbeoordeling

Er is een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis vastgesteld ten zuidwesten van de meest westelijk plas in het stukje bos. Er zijn twee paarverblijfplaatsen (territoria) vastgesteld van de gewone dwergvleermuis.

Wanneer ten behoeve van de werkzaamheden de bomen ten westen van het plangebied worden gekapt of negatief worden beïnvloed door bijvoorbeeld licht of geluid gaat de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis en twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren. Bij het kappen van de bomen kunnen eveneens gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen worden verstoord of gedood. Bovenstaande is een overtreding van artikel 3.5 lid 1, 2 en 4 van de Wnb.

8 Vervolgstappen en procedure

Aanvragen van een ontheffing voor de vernietiging van verblijfplaatsen

De voorgenomen werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. Er worden een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis en twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vernietigd. Hier dient een ontheffing van de Wnb voor te worden verkregen. Om deze te verkrijgen moet een ontheffingsaanvraag worden ingediend, voorzien van een mitigatie- of activiteitenplan. In het op te stellen activiteitenplan moet onder andere onderbouwd worden met welke maatregelen instandhouding geborgd blijft. De lokale staat van instandhouding van de vleermuissoorten blijft alleen gewaarborgd wanneer er alternatieve verblijfplaatsen aangeboden worden.

Een ontheffingsaanvraag kent een **doorlooptijd van ca. 20 weken** (13 weken plus door de complexiteit van onderhavige onderzoeksrapportage een verlenging van 7 weken). Pas nadat de ontheffing is verleend én de alternatieve verblijfplaatsen zijn geplaatst en de vleermuizen een voldoende gewenningstijd is gegeven.

Alternatieve verblijfplaatsen

Volgens het Kennisdocument Gewone dwergvleermuizen van BIJ12 moet voor elke verblijfplaats die zijn functie niet meer kan vervullen, meerdere nieuwe alternatieve verblijfplaatsen worden gecreëerd. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van vleermuiskasten in de houtwal ten noorden van het plangebied als tijdelijk alternatief en het plaatsen van vleermuiskasten in de nieuwe inrichting van het plangebied als permanent alternatief. Er moet in ieder geval een netwerk aan verblijfplaatsen worden aangeboden die geschikt zijn voor de betreffende functie. Er moeten **meerdere alternatieve voorzieningen** worden aangeboden voor iedere verblijfplaats die wordt vernietigd. Dit dient uitgewerkt te worden in een mitigatie- of activiteitenplan.

Uitwerking van de maatregelen in een activiteitenplan en ecologisch werkprotocol

De maatregelen die noodzakelijk zijn, dienen in een nader op te stellen activiteiten- of mitigatieplan te worden uitgewerkt. De opdrachtgever dient hiervoor de voorgenomen planning vrij te geven en samen met een ter zake kundig ecooloog te bespreken wat de gevolgen zijn, en waar nodig, de planning aan te passen. Daarnaast dient besproken te worden waar alternatieve verblijfplaatsen kunnen worden aangebracht. Het plan dient als onderbouwing van de ontheffingsaanvraag. Na verlening van een ontheffing wordt een **ecologisch werkprotocol** opgesteld voor de uit te voeren voorgenomen werkzaamheden, waaraan de aannemer die de werkzaamheden gaat uitvoeren, zich dient te conformeren. In het ecologisch werkprotocol worden de voorwaarden uit de ontheffing overgenomen. Geadviseerd wordt om de voorgestelde maatregelen af te stemmen met het bevoegde gezag (provincie Groningen).

9 Conclusie

Uit onderzoek is gebleken dat een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis en twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen in het onderzoeksgebied zijn vastgesteld. Daarnaast zijn diverse foeragerende vleermuizen vastgesteld, maar gelet op de relatief kleine aantallen gaat het hierbij niet om essentieel foerageergebied. Wanneer ten behoeve van de werkzaamheden de bomen ten westen van het plangebied worden gekapt of negatief worden beïnvloed (door licht of geluid) gaat de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis en twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren. Bij het kappen van de bomen kunnen eveneens gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen worden verstoord of gedood. Bovenstaande is in overtreding van artikel 3.5 lid 1, 2 en 4 van de Wnb. Hiervoor moet een ontheffing worden aangevraagd. Met de ontheffingsaanvraag moet een activiteitenplan worden opgesteld waarin mitigerende en compenserende maatregelen specifiek worden beschreven. Geadviseerd wordt om de voorgestelde maatregelen af te stemmen met het bevoegde gezag (provincie Groningen).